

DE KLEINE CATECHISMUS

zoals deze werd overeengekomen door
de vergadering der Godgeleerden te Westminster,
met bijstand van de gecommiteerden van de Kerk van Schotland,
als onderdeel van de bij verbond vastgelegde uniformiteit in godsdienst
tussen de kerken van Christus in de Koninkrijken van Schotland, Engeland en Ierland.
En goedgekeurd in het jaar 1648, door de Generale Assemblée van de Kerk van Schotland,
als leidraad voor de catechisatie van wie nog niet zo ver gevorderd zijn,
met verwijzing naar de bewijzen uit de Schrift.

Oorspronkelijke titel:

THE SHORTER CATECHISM

agreed upon by
The Assembly of Divines at Westminster,
with the Assistance of Commissioners from the Church of Scotland,
as a part of the covenanted uniformity in religion
betwixt the churches of Christ in the kingdoms of Scotland, England and Ireland.
And approved Anno 1648, by the General Assembly of the Church of Scotland,
to be a Directory for catechising such as are of weaker Capacity
with references to the Proofs from the Scripture.

**STICHTING DE GIHONBRON
MIDDELBURG
2023**

Inhoudsopgave

Vragen en antwoorden.....	3
Het centrale thema van de catechismus	3
De Heilige Schrift.....	3
Over God	3
De besluiten van God	3
De zonde (I)	4
Het genadeverbond	5
Over Christus	5
Het werk van de Heilige Geest.....	6
De leer van het heil (I).....	6
De wet	7
De zonde (II)	12
De leer van het heil (II)	12
De middelen der genade	13
Tekstregister	16

Vragen en antwoorden

Het centrale thema van de catechismus

1. Vraag: Wat is het voornaamste doel van het leven van de mens?

Antwoord: Het voornaamste doel van het leven van de mens is de verheerlijking van God (1) en eeuwige vreugde in Hem te hebben (2).

1) Romeinen 11:36; 1 Korinthe 10:31. 2) Psalm 73:25-28.

De Heilige Schrift

2. Vraag: Welke regel heeft God gegeven om ons leiding te geven in hoe wij Hem kunnen verheerlijken en vreugde in Hem hebben?

Antwoord: Het Woord van God, dat vervat is in de Schriften van het Oude en het Nieuwe Testament (1), is de enige regel om ons leiding te geven in hoe wij Hem hebben te verheerlijken en vreugde in Hem mogen hebben (2).

1) Efeze 2:20; 2 Timotheüs 3:16. 2) 1 Johannes 1:3-4.

3. Vraag: Wat leren de Schriften in hoofdzaak?

Antwoord: De Schriften leren in hoofdzaak wat de mens aangaande God moet geloven en wat God aan plichten van de mens eist (1).

1) 2 Timotheüs 1:13; 2 Timotheüs 3:16.

Over God

4. Vraag: Wat is God?

Antwoord: God is een Geest (1), oneindig (2), eeuwig (3), en onveranderlijk (4) in Zijn wezen (5), daarin dat Hij de wijsheid (6), macht (7), heiligheid (8), rechtvaardigheid, goedertierenheid, en waarheid is (9).

1) 1 Johannes 4:24. 2) Job 11:7-9. 3) Psalm 90:2. 4) Jakobus 1:17. 5) Exodus 3:14. 6) Psalm 147:5. 7) Openbaring 4:8. 8) Openbaring 15:4. 9) Exodus 34:6-7.

5. Vraag: Is er maar één God?

Antwoord: Er is maar één God, de levende en ware God (1).

1) Deuteronomium 6:4; Jeremia 10:10.

6. Vraag: Hoeveel Personen zijn er in de Godheid?

Antwoord: Er zijn drie Personen in de Godheid: de Vader, de Zoon en de Heilige Geest. Deze Drie zijn één God, van hetzelfde Wezen, aan elkaar gelijk in macht en heerlijkheid (1).

1) Mattheüs 28:19; 1 Johannes 5:7.

De besluiten van God

7. Vraag: Wat zijn de besluiten van God?

Antwoord: De besluiten van God zijn Zijn eeuwige voornemens naar de raad van Zijn wil, waardoor Hij, tot Zijn eigen verheerlijking, heeft voorbeschikt alles wat er ooit gebeurt (1).

1) Romeinen 9:22-23; Efeze 1:4,11.

8. Vraag: Hoe voert God Zijn besluiten uit?

Antwoord: God voert Zijn besluiten uit in de werken van schepping en voorzienigheid (1).

1) Jesaja 40:26; Handelingen 4:24-28.

9. Vraag: Wat is het scheppingswerk?

Antwoord: Het scheppingswerk is dat God door het woord van Zijn kracht alle dingen uit niets gemaakt heeft, in een tijdsruimte van zes dagen, en dat alles zeer goed (1).

1) Genesis 1; Psalm 33:6,9; Hebreëën 11:3.

10. Vraag: Hoe schiep God de mens?

Antwoord: God schiep de mens man en vrouw, naar Zijn beeld, in kennis, gerechtigheid en heiligheid, met heerschappij over de schepselen (1).

1) *Genesis 1:26-28; Efeze 4:24; Kolossenzen 3:10.*

11. Vraag: Wat zijn Gods voorzienigheidswerken?

Antwoord: Gods voorzienigheidswerken bestaan uit het op hoogst heilige (1), wijze (2) en krachtige (3) manier onderhouden (4) en regeren (5) van al Zijn schepselen en al hun handelingen (6).

1) *Psalm 145:17.* 2) *Psalm 104:24; Jesaja 28:29.* 3) *Hebreeën 1:3.* 4) *Nehemia 9:6.* 5) *Efeze 1:19-22.*
6) *Mattheüs 10:29-31.*

12. Vraag: Welke bijzondere daad van voorzienigheid heeft God aan de mens verricht in de staat waarin hij was geschapen?

Antwoord: Toen God de mens geschapen had, ging Hij een verbond van leven met hem aan, onder voorwaarde van volmaakte gehoorzaamheid; God verbood hem om te eten van de boom van de kennis van het goed en van het kwaad, anders zou hij gestraft worden met de dood (1).

1) *Genesis 2:16-17; Galaten 3:12.*

De zonde (I)

13. Vraag: Zijn onze eerste voorouders gebleven in de staat waarin ze waren geschapen?

Antwoord: Onze eerste voorouders, overgelaten aan de vrijheid van hun wil, vielen uit de staat waarin ze waren geschapen, door te zondigen tegen God (1).

1) *Genesis 3:6-8,13; Prediker 7:29.*

14. Vraag: Wat is zonde?

Antwoord: Zonde is elk gemis aan onderwerping aan Gods wet of alle overtreding van Gods wet (1).

1) *1 Johannes 3:4.*

15. Vraag: Wat was de zonde waardoor onze eerste voorouders uit de staat vielen waarin zij waren geschapen?

Antwoord: De zonde waardoor onze eerste voorouders uit de staat vielen waarin zij waren geschapen, was dat ze aten van de verboden vrucht (1).

1) *Genesis 3:6.*

16. Vraag: Is de hele mensheid in Adams eerste overtreding gevallen?

Antwoord: Het verbond dat met Adam was gemaakt, was niet slechts voor hemzelf alleen, maar ook voor zijn nageslacht. Door natuurlijke voorplanting stamt het hele menselijk geslacht van hem af, heeft in hem gezondigd en is met hem gevallen in die eerste overtreding (1).

1) *Genesis 2:16-17; Romeinen 5:12; 1 Korinthe 15:21-22.*

17. Vraag: In welke staat stortte de zondeval de mensheid?

Antwoord: De zondeval stortte de mensheid in een staat van zonde en ellende (1).

1) *Romeinen 5:12.*

18. Vraag: Waaruit bestaat de zondigheid van de staat waarin de mens gevallen is?

Antwoord: De zondigheid van de staat waarin de mens gevallen is, bestaat uit de schuld van Adams eerste zonde, het ontbreken van de oorspronkelijke gerechtigheid en de verdorvenheid van heel onze natuur, wat gewoonlijk erfzonde genoemd wordt; met daarbij alle dagelijkse overtredingen die daaruit voortkomen (1).

1) *Mattheüs 15:19; Romeinen 5:12,19; Romeinen 5:10-20; Efeze 2:1-3; Jakobus 1:14-15.*

19. Vraag: Waaruit bestaat de ellende van de staat waarin de mens gevallen is?

Antwoord: De hele mensheid heeft door haar val de gemeenschap met God verloren (1), ligt onder Zijn toorn en vloek (2) en is zo blootgesteld aan alle ellenden in dit leven, aan de dood zelf en voor eeuwig aan de pijnen van de hel (3).

1) *Genesis 3:8,24.* 2) *Galaten 3:10; Efeze 2:2-3.* 3) *Klaagliederen 3:39; Mattheüs 25:41,46; Romeinen 6:23.*

Het genadeverbond

20. Vraag: Heeft God de hele mensheid in de staat van zonde en ellende laten omkomen?

Antwoord: God heeft, uit louter welbehagen, van alle eeuwigheid, sommigen tot het eeuwige leven uitverkoren (1). Hij ging een verbond van genade met hen aan om hen uit de staat van zonde en ellende te verlossen en hen door een Verlosser in een staat van zaligheid te brengen (2).

1) *Efeze 1:4.* 2) *Romeinen 3:20-22; Galaten 3:21-22.*

Over Christus

21. Vraag: Wie is de Verlosser van Gods uitverkorenen?

Antwoord: De enige Verlosser van Gods uitverkorenen is de Heere Jezus Christus (1), Die de eeuwige Zoon van God is (2), en mens is geworden (3). Hij was, is en blijft voor eeuwig God en mens, in twee onderscheiden naturen en toch één Persoon (4).

1) *1 Timotheüs 2:5-6.* 2) *Psalm 2:7.* 3) *Johannes 1:14; Galaten 4:4.* 4) *Lukas 1:35; Romeinen 9:5; Kolossenzen 2:9; Hebreëen 7:24-25.*

22. Vraag: Hoe werd Christus, Die de Zoon van God is, mens?

Antwoord: Christus, de Zoon van God, werd mens door een echt lichaam (1) en een redelijke ziel aan te nemen (2). Hij werd ontvangen door de kracht van de Heilige Geest in de schoot van de maagd Maria en uit haar geboren (3), maar zonder zonde (4).

1) *Hebreëen 2:14-16; Hebreëen 10:5.* 2) *Mattheüs 26:38.* 3) *Lukas 1:27,31,35,42; Galaten 4:4.* 4) *Hebreëen 4:15; Hebreëen 7:26.*

23. Vraag: Welke ambten worden door Christus als onze Verlosser uitgeoefend?

Antwoord: Christus bekleedt, als onze Verlosser, het ambt van Profeet, Priester en Koning, zowel in Zijn staat van vernedering als in Zijn staat van verhoging (1).

1) *Jesaja 9:5-6; Mattheüs 21:5; Handelingen 3:21-22; 2 Korinthe 13:3; Hebreëen 5:5-7; Hebreëen 12:25.*

24. Vraag: Hoe oefent Christus het ambt van Profeet uit?

Antwoord: Christus oefent het ambt van Profeet uit door Gods wil met betrekking tot onze zaligheid aan ons te openbaren door middel van Zijn Woord en Geest (1).

1) *Lukas 4:18-19; Johannes 1:18; Johannes 15:15; Johannes 20:31; 1 Petrus 1:10-12.*

25. Vraag: Hoe oefent Christus het ambt van Priester uit?

Antwoord: Christus oefent het ambt van Priester uit door Zichzelf eenmaal te offeren als een offerande om aan het Goddelijke recht voldoening te geven (1) en ons met God te verzoenen (2); en door voortdurend voor ons voorbede te doen (3).

1) *Jesaja 53; Hebreëen 9:14,28.* 2) *Hebreëen 2:17.* 3) *Hebreëen 7:24-25.*

26. Vraag: Hoe oefent Christus het ambt van Koning uit?

Antwoord: Christus oefent het ambt van Koning uit door ons aan Zichzelf te onderwerpen (1), ons te regeren (2) en te verdedigen (3), en al Zijn en onze vijanden in toom te houden en te overwinnen (4).

1) *Handelingen 15:14-16.* 2) *Jesaja 33:22.* 3) *Jesaja 32:1-2.* 4) *Psalm 2:6-9; Psalm 110; 1 Korinthe 15:25.*

27. Vraag: Waarin bestond Christus' vernedering?

Antwoord: Christus' vernedering bestond hierin dat Hij geboren werd en wel in een nederige toestand (1), onder de wet (2), en dat Hij de ellenden van dit leven (3), de toorn van God (4) en de vloek van de kruisdood (5) onderging, dat Hij begraven werd (6) en voor een tijd onder de macht van de dood verkeerde (7).

1) Lukas 2:7. 2) Galaten 4:4. 3) Jesaja 53:2-3; Hebreëen 12:2-3. 4) Mattheüs 27:46; Lukas 22:44. 5) Filippenzen 2:8. 6) 1 Korinthe 15:3-4. 7) Handelingen 2:24-27,31.

28. Vraag: Waarin bestaat Christus' verhoging?

Antwoord: Christus' verhoging bestaat in Zijn opstanding uit de doden op de derde dag (1), Zijn hemelvaart (2), Zijn zitten aan de rechterhand van God de Vader (3) en Zijn komst op de laatste dag om de wereld te oordelen (4).

1) 1 Korinthe 15:4. 2) Markus 16:19. 3) Efeze 1:20. 4) Handelingen 1:11; Handelingen 17:31.

Het werk van de Heilige Geest

29. Vraag: Hoe worden wij tot deelgenoten gemaakt van de door Christus verworven verlossing?

Antwoord: Wij worden tot deelgenoten gemaakt in de verlossing die door Christus gekocht is, doordat deze ons met kracht wordt toegepast (1) door Zijn Heilige Geest (2).

1) Johannes 1:11-12. 2) Titus 3:5-6.

30. Vraag: Hoe past de Geest ons de verlossing die door Christus gekocht is toe?

Antwoord: De Geest past de verlossing die door Christus gekocht is aan ons toe door het geloof in ons te werken (1) en ons daardoor met Christus te verenigen in onze krachtdadige roeping (2).

1) Efeze 1:13-14; Efeze 2:8; Johannes 6:27,30. 2) Efeze 3:17; 1 Korinthe 1:9.

De leer van het heil (I)

31. Vraag: Wat is krachtdadige roeping?

Antwoord: Krachtdadige roeping is het werk van Gods Geest (1) waardoor Hij ons overtuigt van onze zonde en ellende (2), ons verstand verlicht in de kennis van Christus (3), onze wil vernieuwt (4) en ons overtuigt en in staat stelt om Jezus Christus te omhelzen, Die ons in het Evangelie genadig wordt aangeboden (5).

1) 2 Thessalonicenzen 2:13-14; 2 Timotheüs 1:9. 2) Handelingen 2:37. 3) Handelingen 26:18. 4) Ezechiël 36:26-27. 5) Johannes 6:44-45; Filippenzen 2:13.

32. Vraag: Aan welke weldaden krijgen zij die krachtdadig geroepen worden in dit leven deel?

Antwoord: Zij die krachtdadig geroepen worden krijgen in dit leven deel aan de rechtvaardiging (1), aanneming tot kinderen (2) en heiliging, en de verschillende weldaden die in dit leven deze vergezellen of eruit voortvloeien (3).

1) Romeinen 8:30. 2) Efeze 1:5. 3) 1 Korinthe 1:26,30.

33. Vraag: Wat is rechtvaardiging?

Antwoord: Rechtvaardiging is een daad van Gods vrije genade waarin Hij al onze zonden vergeeft (1) en ons aanvaardt als rechtvaardig in Zijn ogen (2), alleen om de gerechtigheid van Christus die ons wordt toegerekend (3) en die alleen door het geloof wordt ontvangen (4).

1) Romeinen 3:24-25; Romeinen 4:6-8. 2) 2 Korinthe 5:19,21. 3) Romeinen 5:17-19. 4) Galaten 2:6; Filippenzen 3:9.

34. Vraag: Wat is aanneming tot kinderen?

Antwoord: Aanneming tot kinderen is een daad van Gods vrije genade (1), waardoor wij worden opgenomen in het getal van de zonen van God en recht hebben op al hun voorrechten (2).

1) 1 Johannes 3:1. 2) Johannes 1:12; Romeinen 8:17.

35. Vraag: Wat is heiliging?

Antwoord: Heiliging is het werk van Gods vrije genade (1), waardoor onze hele mens wordt vernieuwd naar het beeld van God (2) en in staat wordt gesteld om meer en meer de zonde af te sterven en voor de gerechtigheid te leven (3).

1) 2 Thessalonicenzen 2:13. 2) Efeze 4:23-24. 3) Romeinen 6:4,6.

36. Vraag: Wat zijn de weldaden die in dit leven de rechtvaardiging, aanneming tot kinderen en heiliging vergezellen of daaruit voortvloeien?

Antwoord: De weldaden die in dit leven de rechtvaardiging, aanneming tot kinderen en heiliging vergezellen of daaruit voortvloeien zijn: de zekerheid van Gods liefde, vrede in het geweten (1), vreugde in de Heilige Geest (2), een toenemen in genade (3) en volharding daarin tot het einde (4).

1) Romeinen 5:1-2,5. 2) Romeinen 14:17. 3) Spreuken 4:18. 4) 1 Johannes 5:13; 1 Petrus 1:5.

37. Vraag: Welke weldaden ontvangen gelovigen van Christus wanneer zij sterven?

Antwoord: De zielen van de gelovigen worden bij hun sterven volmaakt heilig (1) en worden onmiddellijk opgenomen in heerlijkheid (2). Hun lichamen, die nog steeds met Christus verenigd zijn (3), rusten in hun graven (4) tot de opstanding (5).

1) Hebreëën 12:23. 2) Lukas 23:43; 2 Korinthe 5:1,6,8; Filippenzen 1:23. 3) 1 Thessalonicenzen 4:14. 4) Jesaja 57:2. 5) Job 19:26-27.

38. Vraag: Welke weldaden ontvangen de gelovigen van Christus bij de opstanding?

Antwoord: Bij de opstanding zullen de gelovigen, als zij worden opgewekt in heerlijkheid (1), op de oordeelsdag openlijk als kinderen van God worden erkend en vrijgesproken (2), en zij zullen volkomen zalig gemaakt worden om zich voor eeuwig (3) ten volle in God te verheugen (4).

1) 1 Korinthe 15:43. 2) Mattheüs 10:32; Mattheüs 25:23. 3) 1 Thessalonicenzen 4:17-18. 4) 1 Korinthe 13:12; 1 Johannes 3:2.

De wet

39. Vraag: Wat is de plicht die God aan de mens oplegt?

Antwoord: De plicht die God aan de mens oplegt, is gehoorzaamheid aan Zijn geopenbaarde wil (1).

1) Micha 6:8; 1 Samuël 15:22.

40. Vraag: Wat heeft God in het begin aan de mens bekendgemaakt als regel voor gehoorzaamheid?

Antwoord: De regel die God in het begin aan de mens heeft bekendgemaakt om te gehoorzamen is de zedelijke wet (1).

1) Romeinen 2:14-15; Romeinen 10:5.

41. Vraag: Waarin is de zedelijke wet kort samengevat?

Antwoord: De zedelijke wet is kort samengevat in de Tien Geboden (1).

1) Deuteronomium 10:4.

42. Vraag: Wat is de samenvatting van de Tien Geboden?

Antwoord: De samenvatting van de Tien Geboden is: "Gij zult den Heere uw God liefhebben uit geheel uw hart en uit geheel uw ziel en uit geheel uw kracht en uit geheel uw verstand; en uw naaste als uzelf." (1)

1) Mattheüs 22:37-40; Lukas 10:27.

43. Vraag: Hoe luidt de inleiding tot de Tien Geboden?

Antwoord: De inleiding tot de Tien Geboden is vervat in de woorden: "Ik ben de HEERE uw God, Die u uit Egypteland, uit het diensthuis, uitgeleid heb." (1)

1) Exodus 20:2.

44. Vraag: Wat leert de inleiding tot de Tien Geboden ons?

Antwoord: De inleiding tot de Tien Geboden leert ons dat, aangezien God de HEERE is en onze God en Verlosser, wij op grond daarvan verplicht zijn om al Zijn geboden te onderhouden (1).

1) *Lukas 1:74-75; 1 Petrus 1:15-19.*

45. Vraag: Hoe luidt het eerste gebod?

Antwoord: Het eerste gebod luidt: "Gij zult geen andere goden voor Mijn aangezicht hebben." (1)

1) *Exodus 20:3.*

46. Vraag: Wat wordt in het eerste gebod geëist?

Antwoord: Het eerste gebod eist van ons dat we God kennen en erkennen als de enige ware God en als onze God (1), en dat wij Hem in overeenstemming daarmee aanbidden en verheerlijken (2).

1) *Deuteronomium 26:17; 1 Kronieken 28:9.* 2) *Psalm 29:2; Mattheüs 4:10.*

47. Vraag: Wat wordt in het eerste gebod verboden?

Antwoord: Het eerste gebod verbiedt het loochenen van de ware God (1) of het niet aanbidden en verheerlijken van Hem als God (2) en als onze God (3), en dat we de aanbidding en verheerlijking die Hem alleen toekomt aan iets of iemand anders geven (4).

1) *Psalm 14:1.* 2) *Romeinen 1:21.* 3) *Psalm 81:11-12.* 4) *Romeinen 1:25-26.*

48. Vraag: Wat wordt ons in het bijzonder geleerd door de woorden: "voor Mijn aangezicht" in het eerste gebod?

Antwoord: De woorden "voor Mijn aangezicht" in het eerste gebod leren ons dat God, Die alle dingen ziet, de zonde van het hebben van een andere god opmerkt en daarover toorn (1).

1) *Ezechiël 18:5-18.*

49. Vraag: Hoe luidt het tweede gebod?

Antwoord: Het tweede gebod luidt: "Gij zult u geen gesneden beeld, noch enige gelijkenis maken, van hetgeen dat boven in den hemel is, noch van hetgeen dat onder op de aarde is, noch van hetgeen dat in de wateren onder de aarde is. Gij zult u voor die niet buigen, noch hen dienen; want Ik, de HEERE uw God, ben een ijverig God, Die de misdaad der vaders bezoekt aan de kinderen, aan het derde en aan het vierde lid degenen die Mij haten; En doe barmhartigheid aan duizenden degenen die Mij liefhebben en Mijn geboden onderhouden." (1)

1) *Exodus 20:4-6.*

50. Vraag: Wat wordt in het tweede gebod geëist?

Antwoord: Het tweede gebod eist het aanvaarden, in acht nemen en het zuiver en ongerept bewaren van de eredienst en de religieuze verordeningen, zoals God die in Zijn Woord heeft ingesteld (1).

1) *Deuteronomium 32:46; Mattheüs 28:20; Handelingen 2:42.*

51. Vraag: Wat wordt in het tweede gebod verboden?

Antwoord: Het tweede gebod verbiedt het vereren van God door middel van beelden (1) of op welke manier dan ook die niet in Zijn Woord is voorgeschreven (2).

1) *Exodus 32:5,8; Deuteronomium 4:15-19.* 2) *Deuteronomium 12:31-32.*

52. Vraag: Welke gronden zijn aan het tweede gebod toegevoegd?

Antwoord: De gronden die aan het tweede gebod zijn toegevoegd zijn: Gods soevereiniteit over ons (1), Zijn eigenaarsrechten ons (2) en Zijn ijver ten aanzien van Zijn eigen eredienst (3).

1) *Psalm 95:2-3,6-7.* 2) *Psalm 45:12.* 3) *Exodus 34:13-14.*

53. Vraag: Hoe luidt het derde gebod?

Antwoord: Het derde gebod luidt: "Gij zult den Naam des HEEREN uws Gods niet ijdelijk gebruiken; want de HEERE zal niet onschuldig houden die Zijn Naam ijdelijk gebruikt." (1)

1) *Exodus 20:7.*

54. Vraag: Wat wordt in het derde gebod geëist?

Antwoord: Het derde gebod eist een heilig en eerbiedig gebruik van Gods namen (1), titels (2), eigenschappen (3), verordeningen (4), Woord (5) en werken (6).

1) *Deuteronomium 28:58; Mattheüs 6:9.* 2) *Psalm 68:5.* 3) *Openbaring 15:3-4.* 4) *Maleachi 1:11,14.*
5) *Psalm 138:1-2.* 6) *Job 36:24.*

55. Vraag: Wat wordt in het derde gebod verboden?

Antwoord: Het derde gebod verbiedt alle ontheiliging of misbruik van iets waardoor God Zichzelf bekendmaakt (1).

1) *Maleachi 1:6-7,12; Maleachi 2:2; Maleachi 3:14.*

56. Vraag: Welke grond is aan het derde gebod toegevoegd?

Antwoord: De grond die aan het derde gebod is toegevoegd is, dat hoewel de overtreders van dit gebod straf van mensen kunnen ontvluchten, de HEERE onze God ze niet aan Zijn rechtvaardig oordeel zal laten ontkomen (1).

1) *Deuteronomium 28:58-59; 1 Samuël 2:12,17,22,29; 1 Samuël 3:13; 1 Samuël 4:11.*

57. Vraag: Hoe luidt het vierde gebod?

Antwoord: Het vierde gebod luidt: "Gedenk den sabbatdag, dat gij dien heiligt. Zes dagen zult gij arbeiden en al uw werk doen; Maar de zevende dag is de sabbat des HEEREN uws Gods; dan zult gij geen werk doen, gij, noch uw zoon, noch uw dochter, noch uw dienstknecht, noch uw dienstmaagd, noch uw vee, noch uw vreemdeling, die in uw poorten is; Want in zes dagen heeft de HEERE den hemel en de aarde gemaakt, de zee, en alles wat daarin is, en Hij rustte ten zevenden dage; daarom zegende de HEERE den sabbatdag, en heiligde dezelve." (1)

1) *Exodus 20:8-11.*

58. Vraag: Wat wordt in het vierde gebod geëist?

Antwoord: Het vierde gebod eist dat de door God vastgestelde tijden aan Hem geheiligd worden, zoals Hij in Zijn Woord heeft voorgeschreven; in het bijzonder één hele dag in de zeven dagen, die moet een heilige sabbat voor Hem zijn (1).

1) *Deuteronomium 5:12-14.*

59. Vraag: Welke van de zeven dagen heeft God ingesteld als de wekelijkse sabbat?

Antwoord: Vanaf het begin van de wereld tot aan de opstanding van Christus heeft God de zevende dag van de week ingesteld als de wekelijkse sabbatdag (1); sinds de opstanding van Christus is de eerste dag van de week aangewezen als de christelijke sabbat en dat moet zo blijven tot aan het einde van de wereld (2).

1) *Genesis 2:2-3.* 2) *Handelingen 20:7; 1 Korinthe 16:1-2.*

60. Vraag: Hoe moet de sabbat geheiligd worden?

Antwoord: De sabbat moet geheiligd worden door heel die dag heilig te rusten (1), zelfs van de aardse werkzaamheden en ontspanning die op andere dagen geoorloofd zijn (2), en de hele tijd te besteden aan openbare en persoonlijke beoefening van de dienst van God (3), behalve de tijd die besteed moet worden aan werken van noodzakelijkheid en barmhartigheid (4).

1) Exodus 20:8,10; Exodus 16:25-28. 2) Nehemia 13:15-22. 3) Psalm 92 (Zie het opschrift: Een Psalm, een lied, op den sabbatdag); Jesaja 66:23; Lukas 4:16. 4) Mattheüs 12:1-31.

61. Vraag: Wat wordt in het vierde gebod verboden?

Antwoord: Het vierde gebod verbiedt het nalaten of onzorgvuldig uitvoeren van de vereiste plichten, en het ontheiligen van de dag door de tijd te verspillen, of door te doen wat op zichzelf zondig is, of door onnodige gedachten, woorden of werken over onze aardse werkzaamheden en ontspanning (1).

1) Jesaja 58:13-14; Jeremia 17:19-27; Ezechiël 22:26; Ezechiël 23:38-39; Amos 8:5; Maleachi 1:13.

62. Vraag: Wat zijn de gronden die aan het vierde gebod zijn toegevoegd?

Antwoord: De gronden die aan het vierde gebod zijn toegevoegd zijn: dat God ons zes dagen van de week voor onze eigen zaken geeft, een uniek recht laat gelden op de zevende dag daar Hij die voor Zichzelf opeist, Zijn eigen voorbeeld en dat Hij de sabbatdag zegent (1).

1) Exodus 20:8-11; Exodus 31:13-17.

63. Vraag: Hoe luidt het vijfde gebod?

Antwoord: Het vijfde gebod luidt: "Eer uw vader en uw moeder, opdat uw dagen verlengd worden in het land dat u de HEERE uw God geeft." (1)

1) Exodus 20:12.

64. Vraag: Wat wordt in het vijfde gebod geëist?

Antwoord: Het vijfde gebod eist dat iedereen in zijn eigen positie en in de verschillende verhoudingen van meerdere, ondergeschikte of gelijke de eer van zijn naaste beschermt en zijn plichten vervult (1).

1) Romeinen 12:10; Efeze 5:21-24; Efeze 6:1-9; 1 Petrus 2:13-18.

65. Vraag: Wat wordt in het vijfde gebod verboden?

Antwoord: Het vijfde gebod verbiedt het verwaarlozen van of iets te doen dat afbreuk doet aan de eer en de plicht die iedereen hoort te vervullen in zijn eigen positie en in de verhouding waarin hij geplaatst is (1).

1) Ezechiël 34:2-4; Mattheüs 15:4-6; Romeinen 13:8.

66. Vraag: Welke grond is aan het vijfde gebod toegevoegd?

Antwoord: De grond die aan het vijfde gebod is toegevoegd is de belofte van een lang leven en van voorspoed (voor zover dat zal dienen tot eer van God en hun eigen welzijn) voor alle mensen die dit gebod onderhouden (1).

1) Deuteronomium 5:16; Efeze 6:2-3.

67. Vraag: Hoe luidt het zesde gebod?

Antwoord: Het zesde gebod luidt: "Gij zult niet doodslaan." (1)

1) Exodus 20:13.

68. Vraag: Wat wordt in het zesde gebod geëist?

Antwoord: Het zesde gebod eist alle geoorloofde inspanningen om ons eigen leven en dat van anderen te beschermen (1).

1) 1 Koningen 18:4; 1 Koningen 19:1-8; Efeze 5:28-29.

69. Vraag: Wat wordt in het zesde gebod verboden?

Antwoord: Het zesde gebod verbiedt het nemen van ons eigen leven, of dat van onze naaste op onrechtvaardige wijze, of wat daarheen leiden kan (1).

1) Genesis 9:6; Mattheüs 5:21-22; Handelingen 16:28.

70. Vraag: Hoe luidt het zevende gebod?

Antwoord: Het zevende gebod luidt: "Gij zult niet echtbreken." (1)

1) Exodus 20:14.

71. Vraag: Wat wordt in het zevende gebod geëist?

Antwoord: Het zevende gebod eist het bewaren onze eigen reinheid en die van onze naaste, in ons hart, in ons spreken en in ons gedrag (1).

1) 1 Korinthe 7:1-5,34,36; Kolossenzen 4:6; 1 Petrus 3:2.

72. Vraag: Wat wordt in het zevende gebod verboden?

Antwoord: Het zevende gebod verbiedt alle onreine gedachten, woorden en daden (1).

1) Mattheüs 15:19; Mattheüs 5:28; Efeze 5:3-4.

73. Vraag: Hoe luidt het achtste gebod?

Antwoord: Het achtste gebod luidt: "Gij zult niet stelen." (1)

1) Exodus 20:15.

74. Vraag: Wat wordt in het achtste gebod geëist?

Antwoord: Het achtste gebod eist dat eenieder op een geoorloofde manier voor zijn eigen welvaart en materiële bezittingen, en die van anderen, zorg draagt en die bevordert (1).

1) Genesis 30:30; Genesis 47:14,20; Exodus 23:4-5; Leviticus 25:35; Deuteronomium 22:1-5; 1 Timotheüs 5:8.

75. Vraag: Wat wordt in het achtste gebod verboden?

Antwoord: Het achtste gebod verbiedt alles wat op een onrechtvaardige manier onze eigen welvaart of materiële bezittingen, of die van onze naaste, schaadt of kan schaden (1).

1) Spreuken 21:17; Spreuken 23:20-21; Spreuken 28:19; Efeze 4:28.

76. Vraag: Hoe luidt het negende gebod?

Antwoord: Het negende gebod luidt: "Gij zult geen valse getuigenis spreken tegen uw naaste." (1)

1) Exodus 20:16.

77. Vraag: Wat wordt in het negende gebod geëist?

Antwoord: Het negende gebod eist het opkomen voor en het bevorderen van de waarheid en oprechtheid tussen mensen onderling (1) en van onze goede naam en die van onze naaste (2), in het bijzonder wanneer wij een officieel getuigenis afleggen (3).

1) Zacharia 8:16. 2) 3 Johannes 1:12. 3) Spreuken 14:5,25.

78. Vraag: Wat wordt in het negende gebod verboden?

Antwoord: Het negende gebod verbiedt alles wat afbreuk doet aan de waarheid of onze eigen goede naam of die van onze naaste schaadt (1).

1) Leviticus 19:16; 1 Samuël 17:28; Psalm 15:3; Spreuken 16:16-19; Lukas 3:14.

79. Vraag: Hoe luidt het tiende gebod?

Antwoord: Het tiende gebod luidt: "Gij zult niet begeren uws naasten huis; gij zult niet begeren uws naasten vrouw, noch zijn dienstknecht, noch zijn dienstmaagd, noch zijn os, noch zijn ezel, noch iets dat uws naasten is." (1)

1) Exodus 20:17.

80. Vraag: Wat wordt in het tiende gebod geëist?

Antwoord: Het tiende gebod eist dat wij volledig tevreden zijn met ons lot (1) en dat ons hart oprecht is en goedgezind ten opzichte van onze naaste en alles wat van hem is (2).

1) *Filippenzen 4:11; 1 Timotheüs 6:6; Hebreëën 13:5.* 2) *Job 31:29; Romeinen 12:15; 1 Korinthe 13:4-7; 1 Timotheüs 1:5.*

81. Vraag: Wat wordt in het tiende gebod verboden?

Antwoord: Het tiende gebod verbiedt alle ontevredenheid met ons eigen bezit (1), onze naaste zijn goed misgunnen of benijden, en alle onredelijke begeerten of verlangens naar iets dat van hem is (2).

1) *1 Koningen 21:1-4; Esther 5:13; 1 Korinthe 10:10.* 2) *Romeinen 7:7-8; Romeinen 13:9; Galaten 5:26; Jakobus 3:14-16.*

De zonde (II)

82. Vraag: Bestaat er wel iemand die in staat is de geboden van God volmaakt te onderhouden?

Antwoord: Na de zondeval is geen mens in dit leven meer in staat om de geboden van God volmaakt te onderhouden, maar hij overtreedt ze dagelijks in gedachten, woorden en werken (1).

1) *Genesis 6:5; Genesis 8:21; Prediker 7:20; Romeinen 3:9-31; Galaten 5:16-17; 1 Johannes 1:8,10.*

83. Vraag: Zijn alle overtredingen van de wet even afschuwelijk?

Antwoord: Sommige zonden zijn op zichzelf en vanwege verschillende verzwarende omstandigheden afschuwelijker in Gods ogen dan andere (1).

1) *Psalm 78:17,32,56; Ezechiël 8:6,13,15; Mattheüs 11:20-24; Johannes 19:11; 1 Johannes 5:16.*

84. Vraag: Wat verdient elke zonde?

Antwoord: Elke zonde verdient Gods toorn en vloek, zowel in dit leven als in het toekomstige (1).

1) *Genesis 3:16-19; Klaagliederen 3:39; Mattheüs 25:41; Lukas 13:25-28; Efeze 5:5-6; Galaten 3:10; Jakobus 2:10.*

De leer van het heil (II)

85. Vraag: Wat eist God van ons, om te ontkomen aan Zijn toorn en vloek, die over ons moeten komen om onze zonde?

Antwoord: Om aan de toorn en vloek van God over de zonde te ontkomen, eist God van ons geloof in Jezus Christus, bekering ten leven (1), met een ijverig gebruik van al de uitwendige middelen waardoor Christus de weldaden van de verlossing aan ons meedeelt (2).

1) *Handelingen 20:21.* 2) *Spreeken 2:1-5; Spreeken 8:33-36; Jesaja 55:3; 1 Korinthe 11:24-25; Kolossenzen 3:16.*

86. Vraag: Wat is geloof in Jezus Christus?

Antwoord: Geloof in Jezus Christus is een zaligmakende genadegave (1), waardoor wij Hem ontvangen en alleen op Hem voor onze zaligheid rusten, zoals Hij ons in het Evangelie wordt aangeboden (2).

1) *Efeze 2:8-9; Hebreëën 10:39.* 2) *Jesaja 26:3-4; Johannes 1:12-14; Galaten 2:16; Filippenzen 3:9.*

87. Vraag: Wat is bekering ten leven?

Antwoord: Bekering ten leven is een zaligmakende genadegave (1) waardoor een zondaar, uit waarachtig besef van zijn zonden en van de genade van God in Christus (2), zich in berouw en haat van zijn zonde afkeert en zich tot God bekeert (3), met het vaste voornemen en streven om voortaan in een nieuwe gehoorzaamheid te wandelen (4).

1) *Handelingen 11:18; 2 Timotheüs 2:25.* 2) *Psalm 25:5-11; Psalm 51:3-6; Joël 2:12-13; Handelingen 2:37.*

3) *Jeremia 31:18-19; Klaagliederen 5:21; Ezechiël 36:31; Lukas 15:7,17-21.* 4) *Psalm 119(57-64); Jesaja 1:16-17; 2 Korinthe 7:10.*

De middelen der genade

88. Vraag: Wat zijn de uitwendige en gewone middelen waarmee Christus ons de weldaden van de verlossing meedeelt?

Antwoord: De uitwendige en gewone middelen waarmee Christus ons de weldaden van de verlossing meedeelt zijn: alles wat Hij heeft ingesteld, in het bijzonder het Woord, de sacramenten en het gebed; zij worden alle voor de uitverkorenen krachtig gemaakt tot hun zaligheid (1).

1) *Mattheüs 28:18-20; Handelingen 2:41-42,46-47.*

89. Vraag: Hoe wordt het Woord krachtig gemaakt tot zaligheid?

Antwoord: De Geest van God maakt het lezen, maar vooral de prediking van het Woord, tot een krachtig middel om zondaren te overtuigen en te bekeren, en tot hun opbouw in heiligheid en vertroosting door geloof tot zaligheid (1).

1) *Nehemia 8:8-9; Psalm 19:8-9; Handelingen 20:32; Romeinen 1:16; Romeinen 10:13-17; Romeinen 15:4; 1 Korinthe 14:24-26; 2 Timotheüs 3:15-17.*

90. Vraag: Hoe moet het Woord van God worden gelezen en gehoord om krachtig te worden tot zaligheid?

Antwoord: Opdat het Woord krachtig tot zaligheid kan worden, moeten wij er nauwkeurig aandacht aan geven (1) met goede voorbereiding (2) en gebed (3); Het met geloof en liefde ontvangen (4), in ons hart sluiten (5) en in ons leven in praktijk brengen (6).

1) *Spreuken 8:34. 2) 1 Petrus 2:1-2. 3) Psalm 119:18. 4) Hebrëeën 4:2; 2 Thessalonicenzen 2:10. 5) Psalm 119:11; Lukas 2:19. 6) Lukas 8:15; Jakobus 1:25.*

91. Vraag: Hoe worden de sacramenten krachtige middelen tot zaligheid?

Antwoord: De sacramenten worden krachtige middelen tot zaligheid, niet door enige verdienste in de sacramenten zelf of in degene die ze bedient, maar alleen door de zegen van Christus en de werking van Zijn Geest in degenen die ze in geloof ontvangen (1).

1) *Mattheüs 3:11; 1 Korinthe 3:6-7; 1 Korinthe 12:13; 1 Petrus 3:21.*

92. Vraag: Wat is een sacrament?

Antwoord: Een sacrament is een heilige verordening, door Christus ingesteld, waarin Christus en de weldaden van het nieuwe verbond door middel van waarneembare tekenen worden afgebeeld, verzegeld en aan toegepast aan de gelovigen (1).

1) *Genesis 17:7,10; Exodus 12; 1 Korinthe 11:23,26.*

93. Vraag: Wat zijn de sacramenten van het Nieuwe Testament?

Antwoord: De sacramenten van het Nieuwe Testament zijn de Doop (1) en het Avondmaal des Heeren (2).

1) *Mattheüs 28:19. 2) Mattheüs 26:26-28.*

94. Vraag: Wat is de Doop?

Antwoord: De Doop is een sacrament waarin de afwassing met water in de Naam van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest (1) onze inlijving in Christus afbeeldt en verzegelt, en ons deelhebben aan de weldaden van het genadeverbond en dat we de Heere toebehoren (2).

1) *Mattheüs 28:19. 2) Romeinen 6:4; Galaten 3:27.*

95. Vraag: Aan wie moet de Doop bediend worden?

Antwoord: De Doop moet niet bediend worden aan mensen buiten de zichtbare kerk, voordat zij hun geloof in Christus en hun gehoorzaamheid aan Hem belijden (1); maar de kinderen van de leden van de zichtbare kerk dienen gedoopt te worden (2).

1) *Handelingen 2:38-41; Handelingen 8:12,36-38.* 2) *Genesis 17:7-11; Handelingen 16:30-34; Kolossenzen 2:11-12.*

96. Vraag: Wat is het Avondmaal des Heeren?

Antwoord: Het Avondmaal des Heeren is een sacrament waarin Christus' dood verkondigd wordt in het uitdelen en ontvangen van brood en wijn, zoals Hij Zelf heeft ingesteld. Degenen die het op waardige wijze, niet op lichamelijke en vleselijke, maar door het geloof, ontvangen, worden deelgenoot gemaakt van Zijn lichaam en bloed, samen met al Zijn weldaden, tot hun geestelijke versterking en groei in genade (1).

1) *Lukas 22:19-20; 1 Korinthe 10:16-17; 1 Korinthe 11:23-26.*

97. Vraag: Wat wordt er vereist voor een waardig ontvangen van het Avondmaal des Heeren?

Antwoord: Van degenen die waardig aan het Avondmaal des Heeren willen deelnemen, wordt vereist dat zij zichzelf beproeven ten aanzien van hun kennis in het onderscheiden van het lichaam des Heeren, van hun geloof waarmee zij zich in Hem willen voeden, van hun berouw, liefde en nieuwe gehoorzaamheid; opdat zij, door onwaardig te komen, zichzelf geen oordeel eten en drinken (1).

1) *1 Korinthe 5:7-8; 1 Korinthe 10:16-17; 1 Korinthe 11:27-34; 2 Korinthe 13:5.*

98. Vraag: Wat is bidden?

Antwoord: Bidden is een aan God bekendmaken van onze begeerten (1) naar dingen die met Zijn wil overeenstemmen (2), in de Naam van Christus (3), met belijdenis van onze zonden (4) en dankbare erkenning van Zijn barmhartigheid (5).

1) *1 Samuël 1:15; Psalm 10:17; Psalm 62:9.* 2) *1 Johannes 5:14.* 3) *Johannes 16:23-24.* 4) *Psalm 32:5-6; Daniël 9:3-19.* 5) *Filippenzen 4:6.*

99. Vraag: Welke richtlijn heeft God gegeven met het oog op ons bidden?

Antwoord: Het hele Woord van God is nuttig om ons in ons bidden leiding te geven (1), maar de bijzondere richtlijn is het gebed dat Christus aan Zijn discipelen geleerd heeft, wat gewoonlijk "het Gebed des Heeren" wordt genoemd (2).

1) *1 Johannes 5:14; Openbaring 19:10.* 2) *Mattheüs 6:9-13; Lukas 11:2-4.*

100. Vraag: Wat leert de aanhef van het Gebed des Heeren ons?

Antwoord: De aanhef van het Gebed des Heeren, die luidt: "Onze Vader, Die in de hemelen zijt" (1), leert ons om tot God te naderen met alle heilige eerbied en vertrouwen, als kinderen tot een Vader, Die in staat en bereid is ons te helpen (2); en ze leert ons dat we met en voor anderen zouden moeten bidden (3).

1) *Mattheüs 6:9.* 2) *Lukas 11:13; Romeinen 8:15; Efeze 3:12,20.* 3) *Handelingen 12:5; 1 Timotheüs 2:1-2.*

101. Vraag: Waar bidden we om in de eerste bede?

Antwoord: In de eerste bede, die luidt: "Uw Naam worde geheiligd" (1), bidden wij dat God ons en anderen in staat zal stellen om Hem te verheerlijken in alles waardoor Hij Zichzelf bekendmaakt (2), en dat Hij alle dingen tot Zijn eigen verheerlijking wil schikken (3).

1) *Mattheüs 6:9.* 2) *Psalm 67:2-4; Psalm 99:3.* 3) *Psalm 83; Romeinen 11:33-36; Openbaring 4:11.*

102. Vraag: Waar bidden we om in de tweede bede?

Antwoord: In de tweede bede, die luidt: "Uw Koninkrijk kome" (1), bidden wij dat het rijk van satan wordt vernietigd (2) en dat het Koninkrijk van genade wordt bevorderd (3), wijzelf en anderen daarin gebracht en bewaard zullen worden (4) en dat het Koninkrijk van heerlijkheid spoedig komt (5).

1) Mattheüs 6:10. 2) Psalm 68:2-3,19; Romeinen 16:20; 1 Johannes 3:8. 3) Mattheüs 24:14; Openbaring 12:10-11.
4) Lukas 22:32; Johannes 17:9,15,20; 2 Thessalonicenzen 3:1-5. 5) Openbaring 22:20.

103. Vraag: Waar bidden we om in de derde bede?

Antwoord: In de derde bede, die luidt: "Uw wil geschiede, gelijk in de hemel, also ook op de aarde" (1), bidden wij dat God ons door Zijn genade in staat wil stellen en bereid maken om in alles Zijn wil te kennen, te gehoorzamen en onszelf in alles daaraan te onderwerpen (2), zoals de engelen in de hemel doen (3).

1) Mattheüs 6:10. 2) Job 1:21; Psalm 119; Mattheüs 16:24; Mattheüs 26:39; Romeinen 12:1-2; Hebreeën 13:5,20-21.
3) Psalm 103:20-21; Hebreeën 1:13-14.

104. Vraag: Waar bidden we om in de vierde bede?

Antwoord: In de vierde bede, die luidt: "Geef ons heden ons dagelijks brood" (1), bidden wij dat wij als een onverdiende gave van God een toereikend deel van de goede dingen van dit leven mogen ontvangen en daarbij van Zijn zegen mogen genieten (2).

1) Mattheüs 6:11. 2) Genesis 28:20; Deuteronomium 8:3; Psalm 55:23; Spreuken 30:8-9; Mattheüs 6:25-34; Jakobus 1:17.

105. Vraag: Waar bidden we om in de vijfde bede?

Antwoord: In de vijfde bede, die luidt: "En vergeef ons onze schulden, gelijk ook wij vergeven onze schuldenaren" (1), bidden wij dat God, om Christus' wil, uit genade al onze zonden wil vergeven (2). We worden des te sterker aangemoedigd om dit te vragen, omdat Zijn genade ons in staat stelt om anderen van harte te vergeven (3).

1) Mattheüs 6:12. 2) Psalm 51:3-4,9,11-12; Daniël 9:17-19; 1 Johannes 1:7-10; 1 Johannes 2:1-2,12.
3) Mattheüs 18:21-35; Efeze 4:32.

106. Vraag: Waar bidden we om in de zesde bede?

Antwoord: In de zesde bede, die luidt: "En leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van de boze" (1), bidden wij dat God ons voor de verzoeking om te zondigen wil bewaren (2), of ons wil helpen en verlossen wanneer wij verzocht worden (3).

1) Mattheüs 6:13. 2) Mattheüs 26:41; Johannes 17:15; Efeze 6:10-20. 3) 1 Korinthe 10:13; 2 Korinthe 12:7-10.

107. Vraag: Wat leert het slot van het Gebed des Heeren ons?

Antwoord: Het slot van het Gebed des Heeren, dat luidt: "Want Uw is het Koninkrijk en de kracht en de heerlijkheid, in der eeuwigheid. Amen." (1), leert ons om ons vertrouwen in het gebed alleen van God te verwachten (2) en Hem in onze gebeden te prijzen door aan Hem het Koninkrijk, de kracht en de heerlijkheid toe te schrijven (3); en om van onze begeerte en zekerheid dat wij verhoord worden te getuigen, zeggen wij: "Amen." (4)

1) Mattheüs 6:13. 2) Lukas 18:1-8; Romeinen 10:11-13. 3) 1 Kronieken 29:10-20; Psalm 115:1; 1 Timotheüs 1:17.
4) 1 Korinthe 14:16; Openbaring 22:20-21.

Tekstregister

<i>Bijbelboek:</i>	<i>Vraagnummer:</i>	<i>Bijbelboek:</i>	<i>Vraagnummer:</i>	<i>Bijbelboek:</i>	<i>Vraagnummer:</i>
Genesis		Deut. 5:16	66	Ps. 10:17	98
Gen. 1	9	Deut. 6:4	5	Ps. 14:1	47
Gen. 1:26-28	10	Deut. 8:3	104	Ps. 15:3	78
Gen. 2:2-3	59	Deut. 10:4	41	Ps. 19:8-9	89
Gen. 2:16-17	12,16	Deut. 12:21-32	51	Ps. 25:5-11	87
Gen. 3:6	15	Deut. 22:1-5	74	Ps. 29:2	46
Gen. 3:6-8,13	13	Deut. 26:17	46	Ps. 32:5-6	98
Gen. 3:8,24	19	Deut. 28:58	54	Ps. 33:6,9	9
Gen. 3:16-19	84	Deut. 28:58-59	56	Ps. 45:12	52
Gen. 6:5	82	Deut. 32:46	50	Ps. 51:3-6	87
Gen. 8:21	82			Ps. 51:3-4,9, 11-12	105
Gen. 9:6	69	Samuël			
Gen. 17:7,10	92	1 Sam. 1:15	98	Ps. 55:23	104
Gen. 17:7-11	95	1 Sam. 2:12,17, 22,29	56	Ps. 62:9	98
Gen. 28:20	104	1 Sam. 3:13	56	Ps. 67:2-4	101
Gen. 30:30	74	1 Sam. 4:11	56	Ps. 68:2-3,19	102
Gen. 47:14,20	74	1 Sam. 15:22	39	Ps. 68:5	54
		1 Sam. 17:28	78	Ps. 73:25-28	1
Exodus				Ps. 78:17,32,56	83
Ex. 3:14	4	Koningen		Ps. 81:11-12	47
Ex. 12	92	1 Kon. 18:4	68	Ps. 83	101
Ex. 16:25-28	60	1 Kon. 19:1-8	68	Ps. 90:2	4
Ex. 20:2	43	1 Kon. 21:1-4	81	Ps. 92	60
Ex. 20:3	45	Kronieken		Ps. 95:2-3,6-7	52
Ex. 20:4-6	49	1 Kron. 28:9	46	Ps. 99:3	101
Ex. 20:7	53	1 Kron. 29:10-20	107	Ps. 103:20-21	103
Ex. 20:8,10	60			Ps. 104:24	11
Ex. 20:8-11	57,62	Nehemia		Ps. 110	26
Ex. 20:12	63	Neh. 8:8-9	89	Ps. 115:1	107
Ex. 20:13	67	Neh. 9:6	11	Ps. 119	87,103
Ex. 20:14	70	Neh. 13:15-22	60	Ps. 119:11	90
Ex. 20:15	73	Esther		Ps. 119:18	90
Ex. 20:16	76	Esth. 5:13	81	Ps. 119:57-64	87
Ex. 20:17	79			Ps. 138:1-2	54
Ex. 23:4-5	74	Job		Ps. 145:17	11
Ex. 31:13-17	62	Job 1:21	103	Ps. 147:5	4
Ex. 32:5,8	51	Job 11:7-9	4		
Ex. 34:6-7	4	Job 19:26-27	37	Spreuken	
Ex. 34:13-14	52	Job 31:29	80	Spr. 2:1-5	85
		Job 36:24	54	Spr. 4:18	36
Leviticus				Spr. 8:33-36	85
Lev. 19:16	78	Psalmen		Spr. 8:34	90
Lev. 25:35	74	Ps. 2:6-9	26	Spr. 14:5,25	77
		Ps. 2:7	21	Spr. 16:16-19	78
Deuteronomium				Spr. 21:17	75
Deut. 4:15-19	51			Spr. 23:20-21	75
Deut. 5:12-14	58			Spr. 28:19	75
				Spr. 30:8-9	104

Prediker		Zacharia		Lukas	
Pred. 7:20	82	Zach. 8:16	77	Luk. 1:27,31,35,42	22
Pred. 7:29	13			Luk. 1:35	21
Jesaja		Maleachi		Luk. 1:74-75	44
Jes. 1:16-17	87	Mal. 1:6-7,12	55	Luk. 2:7	27
Jes. 9:5-6	23	Mal. 1:11,14	54	Luk. 2:19	90
Jes. 26:3-4	86	Mal. 1:13	61	Luk. 3:14	78
Jes. 28:29	11	Mal. 2:2	55	Luk. 4:16	60
Jes. 32:1-2	26	Mal. 3:14	55	Luk. 4:18-19	24
Jes. 33:22	26	Mattheüs		Luk. 8:15	90
Jes. 40:26	8	Matth. 3:11	91	Luk. 10:27	42
Jes. 53	25	Matth. 4:10	46	Luk. 11:2-4	99
Jes. 53:2-3	27	Matth. 5:21-22	69	Luk. 11:13	100
Jes. 55:3	85	Matth. 5:28	72	Luk. 13:25-28	84
Jes. 57:2	37	Matth. 6:9-13	99	Luk. 15:7,17-21	87
Jes. 58:13-14	61	Matth. 6:9	54,100,	Luk. 18:1-8	107
Jes. 66:23	60		101	Luk. 22:19-20	96
Jeremia		Matth. 6:10	102,103	Luk. 22:32	102
Jer. 10:10	5	Matth. 6:11	104	Luk. 22:44	27
Jer. 17:19-27	61	Matth. 6:12	105	Luk. 23:43	37
Jer. 31:18-19	87	Matth. 6:13	106-107	Johannes	
Klaagliederen		Matth. 6:25-34	104	Joh. 1:11-12	29
Klgl. 3:39	19,84	Matth. 10:29-31	11	Joh. 1:12	34
Klgl. 5:21	87	Matth. 10:32	38	Joh. 1:12-14	86
Ezechiël		Matth. 11:20-24	83	Joh. 1:14	21
Ez. 8:6,13,15	83	Matth. 12:1-31	60	Joh. 1:18	24
Ez. 18:5-18	48	Matth. 15:4-6	65	Joh. 6:27,30	30
Ez. 22:26	61	Matth. 15:19	18,72	Joh. 6:44-45	31
Ez. 23:38-39	61	Matth. 16:24	103	Joh. 15:15	24
Ez. 34:2-4	65	Matth. 18:21-35	105	Joh. 16:23-24	98
Ez. 36:26-27	31	Matth. 21:5	23	Joh. 17:9,15,20	102
Ez. 36:31	87	Matth. 22:37-40	42	Joh. 17:15	106
Daniël		Matth. 24:14	102	Joh. 19:11	83
Dan. 9:3-19	98	Matth. 25:23	38	Joh. 20:31	24
Dan. 9:17-19	105	Matth. 25:41	84	Handelingen	
Joël		Matth. 25:41,46	19	Hand. 1:11	28
Joël 2:12-13	87	Matth. 26:26-28	93	Hand. 2:24-27,31	27
Amos		Matth. 26:38	22	Hand. 2:37	31,87
Amos 8:5	61	Matth. 26:39	103	Hand. 2:38-41	95
Micha		Matth. 26:41	106	Hand. 2:41-42,	88
Micha 6:8	39	Matth. 27:46	27	46-47	
		Matth. 28:18-20	88	Hand. 2:42	50
		Matth. 28:19	6,93,94	Hand. 3:21-22	23
		Matth. 28:20	50	Hand. 4:24-28	8
		Markus		Hand. 8:12,36-38	95
		Mark. 16:19	28	Hand. 11:18	87
				Hand. 12:5	100
				Hand. 15:14-16	26
				Hand. 16:28	69

Hand. 16:30-34	95	1 Kor. 10:13	106	Ef. 4:24	10
Hand. 17:31	28	1 Kor. 10:16-17	96,97	Ef. 4:28	75
Hand. 20:7	59	1 Kor. 10:31	1	Ef. 4:32	105
Hand. 20:21	85	1 Kor. 11:23,26	92	Ef. 5:3-4	72
Hand. 20:32	89	1 Kor. 11:23-26	96	Ef. 5:5-6	84
Hand. 26:18	31	1 Kor. 11:24-25	85	Ef. 5:21-24	64
		1 Kor. 11:27-34	97	Ef. 5:28-29	68
		1 Kor. 12:13	91	Ef. 6:1-9	64
Romeinen		1 Kor. 13:4-7	80	Ef. 6:2-3	66
Rom. 1:16	89	1 Kor. 13:12	38	Ef. 6:10-20	106
Rom. 1:21	47	1 Kor. 14:16	107		
Rom. 1:25-26	47	1 Kor. 14:24-26	89	Filippenzen	
Rom. 2:14-15	40	1 Kor. 15:3-4	27	Filipp. 1:23	37
Rom. 3:9-31	82	1 Kor. 15:4	28	Filipp. 2:8	27
Rom. 3:20-22	20	1 Kor. 15:21-22	16	Filipp. 2:13	31
Rom. 3:24-25	33	1 Kor. 15:25	26	Filipp. 3:9	33,86
Rom. 4:6-8	33	1 Kor. 15:43	38	Filipp. 4:6	98
Rom. 5:1-2,5	36	1 Kor. 16:1-2	59	Filipp. 4:11	80
Rom. 5:10-20	18	2 Kor. 5:1,6,8	37		
Rom. 5:12	16,17	2 Kor. 5:19,21	33	Kolossenzen	
Rom. 5:12,19	18	2 Kor. 7:10	87	Kol. 2:9	21
Rom. 5:17-19	33	2 Kor. 12:7-10	107	Kol. 2:11-12	95
Rom. 6:4	94	2 Kor. 13:3	23	Kol. 3:10	10
Rom. 6:4,6	35	2 Kor. 13:5	97	Kol. 3:16	85
Rom. 6:23	19			Kol. 4:6	71
Rom. 7:7-8	81	Galaten			
Rom. 8:15	100	Gal. 2:6	33	Thessalonicenzen	
Rom. 8:17	34	Gal. 2:16	86	1 Thess. 4:14	37
Rom. 8:30	32	Gal. 3:10	19,84	1 Thess. 4:17-18	38
Rom. 9:5	21	Gal. 3:12	12	2 Thess. 2:10	90
Rom. 9:22-23	7	Gal. 3:21-22	20	2 Thess. 2:13	35
Rom. 10:5	40	Gal. 3:27	94	2 Thess. 2:13-14	31
Rom. 10:11-13	107	Gal. 4:4	21,22	2 Thess. 3:1-5	102
Rom. 10:13-17	89	Gal. 5:16-17	82		
Rom. 11:33-36	101	Gal. 5:26	81	Timotheüs	
Rom. 11:36	1			1 Tim. 1:5	80
Rom. 12:1-2	103	Efeze		1 Tim. 1:17	107
Rom. 12:10	64	Ef. 1:4	20	1 Tim. 2:1-2	100
Rom. 12:15	80	Ef. 1:4,11	7	1 Tim. 2:5-6	21
Rom. 13:8	65	Ef. 1:5	32	1 Tim. 5:8	74
Rom. 13:9	81	Ef. 1:13-14	20	1 Tim. 6:6	80
Rom. 14:17	36	Ef. 1:19-22	11	2 Tim. 1:9	31
Rom. 15:4	89	Ef. 1:20	28	2 Tim. 1:13	3
Rom. 16:20	102	Ef. 2:1-3	18	2 Tim. 2:25	87
		Ef. 2:2-3	19	2 Tim. 3:15-17	89
Korinthe		Ef. 2:8	30	2 Tim. 3:16	2,3
1 Kor. 1:9	30	Ef. 2:8-9	86		
1 Kor. 1:26,30	32	Ef. 2:20	2	Titus	
1 Kor. 3:6-7	91	Ef. 3:12,20	100	Tit. 3:5-6	29
1 Kor. 5:7-8	97	Ef. 3:17	30		
1 Kor. 7:1-5,34,36	71	Ef. 4:23-24	35		
1 Kor. 10:10	81				

Hebreeën		Jakobus		1 Joh. 2:1-2,12	105
Hebr. 1:3	11	Jak. 1:14-15	18	1 Joh. 3:1	34
Hebr. 1:13-14	103	Jak. 1:17	4,104	1 Joh. 3:2	38
Hebr. 2:14-16	22	Jak. 1:25	90	1 Joh. 3:4	14
Hebr. 2:17	25	Jak. 2:10	84	1 Joh. 3:8	102
Hebr. 4:2	90	Jak. 3:14-16	81	1 Joh. 4:24	4
Hebr. 4:15	22			1 Joh. 5:7	6
Hebr. 5:5-7	23	Petrus		1 Joh. 5:13	36
Hebr. 7:24-25	21,25	1 Petr. 1:5	36	1 Joh. 5:14	98,99
Hebr. 7:26	22	1 Petr. 1:10-12	24	1 Joh. 5:16	83
Hebr. 9:14,28	25	1 Petr. 1:15-19	44	3 Joh. 1:12	77
Hebr. 10:5	22	1 Petr. 2:1-2	90		
Hebr. 10:39	86	1 Petr. 2:13-18	64	Openbaring	
Hebr. 11:3	9	1 Petr. 3:2	71	Openb. 4:8	4
Hebr. 12:2-3	27	1 Petr. 3:21	91	Openb. 4:11	101
Hebr. 12:23	37			Openb. 12:10-11	102
Hebr. 12:25	23	Johannes		Openb. 15:3-4	54
Hebr. 13:5	80	1 Joh. 1:3-4	2	Openb. 15:4	4
Hebr. 13:5,20-21	103	1 Joh. 1:7-10	105	Openb. 19:10	99
		1 Joh. 1:8,10	82	Openb. 22:20	102
				Openb. 22:20-21	107

“En zie, Ik kom haastelijk; en Mijn loon is met Mij, om een iegelijk te vergelden, gelijk zijn werk zal zijn.

Ik ben de Alfa en de Omega, het Begin en het Einde, de Eerste en de Laatste.

*Zalig zijn zij die Zijn geboden doen, opdat hun macht zij aan den Boom des levens,
en zij door de poorten mogen ingaan in de stad.*

*Maar buiten zullen zijn de honden, en de tovenaars, en de hoereerders, en de doodslagers,
en de afgodendienaars, en een iegelijk die de leugen liefheeft en doet.*

Ik, Jezus, heb Mijn engel gezonden, om ulieden deze dingen te getuigen in de gemeenten.

Ik ben de Wortel en het Geslacht Davids, de blinkende Morgenster.

En de Geest en de bruid zeggen: Kom. En die het hoort, zegge: Kom.

En die dorst heeft, kome; en die wil, neme het water des levens om niet.

Want Ik betuig aan een iegelijk die de woorden der profetie dezes boeks hoort:

Indien iemand tot deze dingen toedoet, God zal over hem toedoen de plagen die in dit boek geschreven zijn;

*En indien iemand afdoet van de woorden des boeks dezer profetie, God zal zijn deel afdoen
uit het boek des levens, en uit de heilige stad, en uit hetgeen in dit boek geschreven is.*

Die deze dingen getuigt, zegt: Ja, Ik kom haastelijk. Amen. Ja, kom, Heere Jezus.

De genade van onzen Heere Jezus Christus zij met u allen. Amen.”

- Openbaring 22:12-21 -

